

גליון הנגיף מוגדל
* * *

קובץ

הערות וביאורים

בתורח

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו
בפשש"מ, רמב"ם, נגלה וחסידות

יום הבהיר כ"ח סיון - ש"פ קרח
גליון ט"ו (תרע"ו)

יוצא לאור ע"י

תלמידי ביהמ"ד דמוסד חינוך אחלי תורה

417 טראי עוועניו ברזקלין, ניו יארק

שנת חמשת אלפים ושבע מאות וחמישים וארבע לבריאה

צ"ב שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שיל"ו

הי' תהא שנת נפלאות דגולות

בי"ה

יום הבהיר כ"ח סיון - ש"פ קרח
חיי תהא שנת נפלאות דגולות
צ"ב שנה לכ"ק אדמו"ר מה"מ שיל"ו
גליון ט"ו (תרע"ו)

* * *

תוכן הענינים

שיחות

4 שיטת רש"י במתנות כהונה
ליקוטי שיחות

7 הערה בתורת מנחם
הסידות

8 סיבת תאות איסור
9 ביאורים בתניא סוף פמ"ה
פשוטו של מקרא

10 לשון משיכה אצל בני אדם
רמב"ם

14 הגבחת הפרוכת בכניסת הכהן גדול
15 העלאת האיברים מכבש למזבח
נגלה

16 בענין כ"מ דאמר רחמנא ל"ת אעל"מ
22 בענין ברכת הנהנין
23 כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחוצה לארץ
24 הערות בשו"ע אדה"ז ה"ל תפילין
שונות

25 הערה בספר שמחת עולם
26 אמירת יקום פורקן חב"ו ומי שברך ביחיד (גליון)
27 הערות וציונים לשערי תשובה
29 הערות להיום יום מהדורת תשנ"ג
30 אי הזכרת שם הח"מ
30 אקבמ"ו במצות וחוקים של א"א
31 ד"ה ולא עמד איש אתו תר"יג
32 תורתו של ר' זלמן זעזמער

* * *

"יחי אדונו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד" !!!
מספר הטלפון החדש של משרד המערכת: 718-771-8457
מספר הפאקס לשלוח הערות: 718-771-4859

*

[לציין שה"פאקס" לשים הערות אשר בבית רבינו שבבבל 770,
נמצאת לצד צפון של הספרי" לעניני גאולה ומשיח, במערב].

ש י ח ו ת

שיטת רש"י במתנות כהונה

הרב אברהם יצחק ברוך גערליצקי
-ר"מ בישיבה-

בשיחת קודש פ' תבא תשמ"א נתבאר בנוגע למ"ש רש"י (שמות יג,ג) בנוגע לעריפת פטר חמור דכיון שהוא הפסיד ממונו של כהן לפיכך יפסיד ממונו, דמוכח דסב"ל לרש"י דאף קודם נתינה ה"ז "ממונו של כהן", כי בחדין דמתנות כהונה י"ל בבי אופנים: א) דזהו"ע של איסור והיתר, היינו שיש רק מצות נתינה ואם אינו נותן מבטל המצווה כו', ב) שהוא ג"כ דין ממוני, דגם לפני הנתינה יש כאן ממון ששייך לכהנים ועיי"ז שאינו נותן יש בזה ענין של גזל עיי"ש, וראה גם לקו"ש פ' בא תנש"א סעי' ה'.

ולפי זה יש לבאר גם שיטת רש"י בענין מכירי כהונה שכתב בגיטין ל,א, ד"ה במכירי כהונה וז"ל: חילכך כיון דמילתא דפשיטא הוא דלדידכו יחייב לחו אסחי שאר כהני דעתייהו והוה כמאן דמטי לידייהו דהני עכ"ל, וצריך ביאור דלמה נימא דעיי"ז ששאר כהנים התייאשו ח"ז כמטי לידייהו דהני אף לפועל אכתי לא נתן לחס? (וראה ב"ב קכג,ב, שחתוסי בד"ה חכא בלארו הענין באופן אחר), וי"ל בזה עפ"י הנ"ל דרש"י לשיטתו דתוה ממון כהנים גם לפני הנתינה, דחנה בלקו"ש חייב פ' ויקרא הביא דברי המקנה לגבי קנין ד' אמות שכתב רש"י (ב"מ י,א) דאמרו חכמים שאין אחר שאינו בתוך ד"א רשאי לתפסו, וקשה למה אמר רש"י בלשון שלילה ולא בלשון חיוב? וביאר שם דקנין בעינן רק כשיש גם אחר שיכול לזכות בו, אבל במקום דליכא אחר שיכול לזכות אי"צ זה לעשות אפילו קנין דברך ממילא ח"ז שלו, ובמילא בהא שתיקנו חכמים בד"א דאין אחר רשאי לקנותו במילא ח"ז שלו, וחביא ראי' מאדם הראשון דאמרין שחכל ח"י שלו, כיון שלא ח"י אחר בעולם שיכול לזכות, וביאר שם בהשיחה דדברי המקנה אפשר לומר רק אי נימא דהפקר הוה קנינו של כל העולם, דבמילא אפ"ל דכיון דאחרים אינם יכולים לזכות נשאר במילא קנינו של זה שיש לו בו קנין מעיקרא, אבל אי נימא

דהפקר אינו שייך למי שהוא כלל אינו מובן סברת המקנה כי אפילו אם אין אחר יכול לזכות סו"ס במה קנה הוא עיי"ש ואכמ"ל.

דלפ"ז י"ל גם לענין מכירי כחונה, דכיון שנתבאר דשיטת רש"י דגם לפני הנתינה הי"ז ממון כחנים [דשייך לכל שבט כחונה] במילא מובן חיטב דעיי"ז דאסחי שאר עניים דעתייחו הי"ז במילא שלו כיון שיש לו קנין מעיקרא, אבל אי נימא דלפני הנתינה אין זה ממון כהן בכלל למה נימא במכירי כחונה דהוה כמטי לידייהו.

ובבי"ק סו,א, איתא: אמר רבה שינוי קונה כתיבא ותנינא, כתיבא וחשיב את הגזלה אשר גזל מה ת"ל אשר גזל אם כעין שגזל יחזיר ואם לאו דמים בעלמא בעי לשלומי, תנינא הגוזל עצים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים משלם כשעת הגזילה, אי"נ לא הספיק ליתנו [לראשית הגז] עד שצבעו פטור אלמא שינוי קונה כו' וחנה בהא דחביא רבה גם מתניתין דראשית הגז דלא הספיק ליתנו עד שצבעו פטור דשינוי קונה, לכאורה אין זה אותו הדין ממש שבגזילה, דדין דשינוי קונה בגזילה הוא דין מיוחד בגזילה, משא"כ בראשית הגז דאין כאן דין גזילה, כיון דאכתי לא מטי ליד כהן, ובפשטות יש לו רק "מצות נתינה" לכהן ועיי' חשינוי פקע מצוותו, כיון דנעשה כחפץ אחר, נמצא שחראי מראשית הגז הוא רק דעיי' שינוי נעשה חפץ אחר ובמילא בראשית הגז נפקע דין נתינה ובגזילה הי"ה קונה החפץ, וכן כתב הגרי"ז בהל' גזילה ואבידה פ"ב הטי"ו, ובחי' בסוכה ל.ב. עיי"ש.

אלא דממ"ש רש"י הכא "דקנייה בשינוי", וכ"כ לקמן בריש הגוזל עצים עיי"ש, לכאורה משמע קצת שהם דין אחד, אף דייל דלפועל דעיי' חשינוי נפקע ממנו דין נתינה נמצא שכל הגיזה הוא שלו ושייך לומר בזה ד"קנייה בשינוי", ובפרט לפי מה שנתבאר בקו"ש כאן דשינוי פועל דנפקע ממנו חיוב השבה ובמילא הי"ז שלו, אי"כ גם חכא שייך לומר עדי"ז דעיי"ז דנפקע חיוב נתינה נמצא דזהו שלו, אלא דמ"מ אין זה דמיון גמור כיון ששם הי"ז קונה זה עכשיו, משא"כ חכא הי' כל הזמן שלו, גם הרי מבואר בכ"מ דלרש"י הפי' הוא שחשינוי עצמו הוא מעשה קנין ולא כחקו"ש.

ולפי מה שנתבאר בחשיחה דשיטת רש"י במתנות כהונה דגם לפני חנתינה לכתן יש בזה ממון כתן של שבט כהונה, י"ל הכא קאי רש"י לשיטתו ששייך דין שינוי קונה בראשית חגו כמו בגזילה, כי איירי באופן שרוצה לגזול משבט כהונה ולא ליתנו לכתן דלכן צובעו, ובמילא יש בזה דין גזל, אלא דכל זמן שלא צבעו אכתו קנוי הגיזה לחכמים כיון דהוה בעין, אבל עיי' השינוי הי"ה קונה זה, ועי' רא"ש חולין פ"א ס"י ב' וז"ל: לא חספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור, כיון שנתכווין לגזול מן החתן ושינחו קנאו בשינוי וכמאן דליתנהו דמי כו' עכ"ל, וזהו כפי שנת', [ובאופן שלא נתכוון לגזול באמת נימא שהשינוי פועל רק לבטל מצות נתינה ולא קנין].

ועי' חולין קל"ב, המזיק מתנות כהונה או אכלן פטור לשלם ומביא שם ב' טעמים או משום דכתיב "זח" דמשמע שהחייב הוא רק כשהם בעין, או משום ממון שאין לו תובעין, וחתוסי שם בד"ה ואב"א כתבו נפק"מ לפי ב' הטעמים דלטעם האי שיש גוה"כ ד"זח" פטור אפילו בידי שמים, משא"כ לטעם חבי משום דהוה ממון שאין לו תובעים חייב בידי שמים עיי"ש, אבל בחי' הר"ן שם חולק על חתוסי וכתב וז"ל: ומשמע לי דה"ק כיון דמתנות כהונה ממון שאין לו תובעין הוא נחי דכי איתניחו בעיניחו חייב משום מצוה, כי ליתניחו בעיניחו אין כאן מצוה ולא דין ממון, הילכך פטור לגמרי, ולפיכך נראה לי דאפילו לצאת ידי שמים פטור כו' דהכא אי לא מחייב משום מצוה משום מאי מחייב כו' עכ"ל. וי"ל שהר"ן סב"ל דלפני נתינה אין שום דין שהוא ממון כהנים כלל ולכן אינו חייב אפילו לצאת ידי שמים.

והנה הכא כתב רש"י: "דאין כתן יכול להזמינו בדין דיכול לומר לאחר אתננו" דזהו טעם חשני שבחולין דח"ז ממון שאין לו תובעין, וכן י"ל הוא כוונת רש"י לקמן בריש הגזול במ"ש "דאכתי לא מטא ליד כתן" דהיינו דאין כתן שיכול לתבוע ממנו, ולפי חנ"ל שנתבאר בשיטת רש"י דגם לפני חנתינה יש כאן ממון כהנים מסתבר לומר דגם לרש"י חייב עכ"פ לצאת ידי שמים ולא כשיטת הר"ן, ולפי"ז יש לבאר הטעם במ"ש רש"י דלפני שצבעו מי שחטפו זכה בו וכבר שקוי"ט בקו"ש כאן בטעם הדבר, ולפי חנ"ל י"ל כיון דגם לפני חנתינה הי"ז ממון כהנים לכן מי שחטפו זכה בו, וא"ש ג"כ דאי נימא דסב"ל לרש"י כהר"ן למה הוצרך לומר בכלל דקודם שצבעו מי שחטפו זכה, הלא אפ"ל בפשטות דלפני שצבעו יש עליו מצוות נתינה משא"כ אחר הצביעה פטור לגמרי,

ולחנייל יייל דכיון דגם אחר שצבעו חייב עכ"פ לצאת ידי"ש, לכן ביאר רש"י הנפק"מ דמקודם אם חטפו זכה או לא משא"כ לאחר שצבעו, ויייל דסב"ל לרש"י דרק בהגיזה עצמה כשהוא בעין שיש בזה עצמה דין ממון כהנים בכלל מועיל תפיסה, אבל לאחר שצבעו ויש עליו רק חיוב דמים ובמעות אלו שחטף אין לו שום בעלות לא מועיל שום תפיסה.

....

ל י ק ו ט י ש י ח ו ת

הערה בתורת מנחם

הרב שלום יעקב חזן
-תושב השכונה-

בלקו"ש ח"יב ע" 506 סיפר כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א שבערב שבת וערב יו"ט הי' כ"ק אדמו"ר מוהררי"צ שם גפרור מתחת לשפופרת הטלפון שבחדר אביו כ"ק אדמו"ר (מוהרש"יב) ני"ע בכדי שיוכל לשמוע את התפלה שלו.

באג"ק חכ"יב (הנמצא בדפוס) ע" תפא במענה לשאלה אולי נוכל ללמוד מזה היתר על מיקרופון בשבת אם אותו המדבר אינו מכוין לדבר לתוכו מבאר כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א ש"אינו דומה כלל לענין המיקרופון" וע"ש ג' ביאורים.

ולפלא שבי"תורת מנחם" התוועדויות הישי"ת ע" 6 נעתק סיפור זה ובהשמטת ענין עקרי זה שהי' זה בשי"ק!?

....

ח ס י ד ו ת

סיבת תאות איסור

**הת' יהודא לייב שפירא
-תלמיד בישיבה (מתיבתא)-**

בסה"מ תשי"ד ד"ה ואני נתתי לך גוי מבאר הענין דחמשה כלי זיין במלחמה הרוחנית בנפש האדם, ומבאר שם (עי' 102) החפרש בין אלה לרומח וז"ל "...ויש החפרש בין אלה לרומח, כי במדות נחייב יש ב' בחי' האי' תאות חיתר והבי' תאות איסור הנמשך מרע דנוגה. ולנגד בחי' האי' די לחכותו בשבט... אבל בחי' הבי' צריכים לחחרימה מכל וכל עיי' חרב ורומח.

וצריך ביאור במה שכתב דתאות איסור נמשך מרע דנוגה דהרי בתניא פ"ח מבאר דכח המתאווה לדברים האסורים הוא שד משדין נוכראין שחוא יצר הרע של אומות עוי"ג שנפשותיהם משלש קליפות הטמאות.

משמע משם, דמצד קליפת נוגה מצ"ע אין שייך שיתאווה לדברים האסורים, ומה חכוונה "שנמשך מרע דנוגה"?

הערת המערכת:

ראה לקו"ש חלק ח' במדבר ב' הערה 51 וזלח"ק "יומה שגם איש הישראלי מתאווה לפעמים לדברים האסורים, הוא מצד שהחיות שבדברים המותרים כשאוכל למלאות תאוותו "נכלל לפי שעה ברע גמור שבשלש קליפות הטמאות" (שם פ"ז), והרי המאכל נעשה דם ובשר מבשרו - לכן נטמאה נפשו הבהמית בטומאת "שד משדין נוכראין" עכלח"ק.

הרי דזה גופא מה שנטמאה נפשו הבהמית בשד משדין נוכראין הוא מפני שאכל תאות חיתר, וחרי תאות חיתר נמשך מרע דנוגה כמבואר בתניא פ"ז, ומצד זה יש לו שייכות לגי' קליפות הטמאות, ולחעיר מתניא פכ"ט (לו, ב), "שהרי כח המתאווה שבנפשו הבהמית יכול ג"כ להתאוות לדברים האסורים שהם נגד רצונו ית"י".

ביאורים בתניא סוף פמ"ה

הת' יוסף יצחק סילברמן
-קבוצה - תות"ל 770-

בסי' התניא סוף פמ"ה מבאר דרך ישר לפני איש לעסוק בתומ"צ לשמן ע"י מדתו של יעקב אבינו ע"ה שהיא מדת הרחמים לעורר רחמים רבים במחשבתו תחלה לפני ה' על ניצוץ אלקי המחיי נפשו, וחוא סוד גלות השכינת.

ומסיים הפרק שם וז"ל: וחנה ע"י זה יכול לבוא לבחי' אהבה רבה בהתגלות לבו כדכתיב ליעקב אשר פדה את אברהם כמ"ש במ"א עכ"ל.

והקשו בקונטרס לקוטים ביאורים לח"ר אברהם צבי ברודנא ז"ל ובליקוטי ביאורים לתניא מח"ר יהושע קארץ דלכאורה אינו מובן, דאהבת אברהם היא מדריגת אהבת עולם וכמבואר בלקוטי תורה בהעלותך אות ג' החילוק בין האהבה של א"א ע"ה שהוא בחי' אה"ע והאהבה של אחרון שהוא בחי' אהבה רבה. ע"כ השאלה. ועיי"ש מה שנדחקו לתרץ.

ולחעיר, דלכאורה יש לבאר שאין חכוונה בתניא שם לחביא רא"י מהפסוק ליעקב אשר פדה את אברהם שיכולים לבוא לבחי' אח"ר דווקא, כ"א שהפסוק הוא רא"י שע"י מדת יעקב יכולים לגלות בחי' אהבה בכלל בלבם וכן שמעתי מהרה"ח המשפיע ר' יואל שי' כהן.

ויש לחביא רא"י לביאור הנ"ל מדסיים בתניא שם "כמ"ש במ"א".

וכוונתו בפשטות הוא לחמבואר בסוף פל"ב בתניא (וכן ציין ח"ר שוחט שליט"א בהמראי מקומות לתניא).

והרי שם בסוף פרק ל"ב ג"כ אינו מבואר שע"י מדת יעקב יכול לבוא לבחי' אהבה רבה, כ"א שבכלל מדת יעקב מעוררת האהבה.

ועוד יש לבאר דחנה עיי' באור התורה פי' בהעלותך עמי שלח חובא דבריו בקונטרס ט"ו סיון היתנשייא הערה 35 וזלתייק: וחמשכיל יבין שלא שאברחם לא הגיע למדריגת אה"ר דאהרן ח"ו, אלא זהו כמו שבמ"ת נמשך הכח לישראל שיוכלו להמשיך אוא"ס עיי' מצוות מעשיות מה שלא זכה לזה אברחם, עכ"ל.

ועיי' בסי' הערכים חב"ד (כרך בי' עמי קכ"ו) שחטביר שהאחבה דאברחם, היא האחבה וחתשוקה לבחי' חסובב ומכיון שבחי' חסובב יש לו איזה ערך וש"יכות להעולמות, לכן גם האחבה שבבחי' זו - אף שבאה מלמעלה, מ"מ המשכתה היא עיי' קדימת האתעדלית בבחי' אחבת עולם.

משא"כ האה"ר דאהרן היא - הדביקות בעצמותו ית', ואחבה זו באה מלמעלה באופן פתאומי מצד עצמה עכ"ד.

חרי דמבואר מכל זה דגם לאברחם הי' לו בחי' אחבה רבה.

ועפ"יז מובן דשפיר מביא ראיי' בתניא שם מהפסוק ליעקב אשר פדה את אברחם שבכדי להגיע למדת אברחם לחיות התגלות אחבה רבה בלבו (פי' שיחי' אחבה ותשוקה לבחי' חסובב) הוא עיי' מדת יעקב אבינו ע"ה.

....

פ ש ו ט ו ש ל מ ק ר א

לשון לקיחה אצל בני אדם

תרב וועלוועל ראזענבלום
-תושב השכונה-

בפירש"י ריש פרשתינו ד"ה ויקח קרח: ד"א ויקח קרח משך ראשי סנהדראות שבחם בדברים כמו שנאמר קח את אהרן (ויקרא ח,ב). קחו עמכם דברים (חושע, יד,ג), עכ"ל.

וצריך לחבין:

א) ענין זה, שהלשון של קיחה הנאמר אצל בני אדם פירושו הוא "בדברים", כבר פרש"י שתי פעמים קודם הפסוק קח את אהרן שממנו מביא רש"י רא"י לדבריו בפרשתינו.

בפרשת בראשית (ב,טו) ד"ה ויקח: לקחו בדברים נאים ופתחו ליכנס, עכ"ל.

בפרשת לך לך (טז,ג) ד"ה ותקח שרה: לקחתה בדברים אשריך שזכית לידבק בגוף קדוש כזה, עכ"ל.

ולמה לא הביא רש"י רא"י לדבריו מפסוקים אלו.

ובפרט שבחפסוק שבפרשת בראשית נאמר "ויקח", שזחו ממש הלשון שבפרשתינו.

ב) בפרשתינו מביא רש"י שתי ראיות ש"ויקח" הוא "בדברים", משא"כ בפירושו בפרשת בראשית ובפרשת לך לך (הני"ל) לא הביא אף רא"י אחד לדבריו.

ג) הרא"י שרש"י מביא מהפסוק קחו עמכם דברים, אינו מכוון כל כך, לכאורה.

הפירוש של קחו עמכם דברים הוא כמו שפירש המצודת דוד, וז"ל: איני שואל מכם זבחים ועולות אלא קחו עמכם דברים שתתודו לפניו וכו', עכ"ל.

ועל דרך זה פירשו כמה מפרשים שם בהושע יד, ג.

שלאורה הפירוש בזה הוא שתקחו הדברים עצמם.

משא"כ בפרשתינו הפירוש הוא שקרח לקח על ידי דברים.

ד) נוסף להשלשה פעמים שרש"י פירש שלשון קיחה הוא "בדברים" (פרשתינו, פרשת בראשית ולך לך הני"ל), פירש"י ענין זה עוד כמה פעמים:

בפרשת צו (ח,ב) (שרש"י הביא משם רא"י) ד"ה קח את אהרן: קחנו בדברים ומשכחו, עכ"ל.

בפרשת בעלזותך (ח,ו) ד"ה קח את חלויים: קחם בדברים אשריכם שתזכו לחיות שמשים למקום, עכ"ל.

בפרשת בעלזותך (יא,טז) ד"ה ולקחתם אתם: קחם בדברים אשריכם שנתמניתם פרנסים על בניו של מקום, עכ"ל.

בפרשת חקת (כ,כח) ד"ה קח את אחרן: בדברי ניוחמים אמור לו אשריך שתראה כדרך נתון לבנך מה שאין אני זכאי לכך, עכ"ל.

בפרשת פנחס (כז,יב) ד"ה קח לך: קחנו בדברים אשריך שזכית לחנחיג בניו של מקום, עכ"ל.

שם, (כב) ד"ה ויקח את יהושע: לקחו בדברים וחודיעו מתן שכר פרנסי ישראל לעוה"ב, עכ"ל.

ועיין בגור אריי על פירש"י בפרשת בראשית (ב,טו) ד"ה לקחו בדברים (הני"ל), וז"ל:

פירוש שבאדם לא שייך לקיחה לפי שעיקר האדם במה שהוא חי משכיל ובזה לא שייך לקיחה שאע"פ שהוא לוקח גוף האדם ברשותו אין שכלו ודעתו יכול לקחת ולפיכך פ"י שלקחו בדברים והשתא אתי שפיר דלקח גם דעתו ברשותו בדברים וכן בכל מקום שכתוב אצל האדם לקיחה מפרש אותו הרב בענין זה שפתחו בדברים כדי שיבא חלקיחה ג"כ על דעת האדם שהוא עיקר האדם ואם לא כן לא ח"י בא לקיחה על האדם שעיקר האדם הוא דעתו ושכלו, עכ"ל.

וכן על דרך זה פירש חלבוש האורה, הרא"ם והשפתי חכמים.

וכן על דרך זה פירשו המפרשים על שאר פירושי רש"י הנזכרו לעיל.

אבל מה שאינו מובן הוא, שנוסף לתשעה פעמים אלו (שרש"י פירש הלשון של לקיחה, ולא סמך על זה שפירש כבר ענין זה פעם אחת או שתיים וש"ל) נאמר כמה וכמה פעמים הלשון של לקיחה אצל בני אדם:

בסוף פרשת נח (יא,לא): ויקח תרח את אברם בנו וגו'.

כ"ח סיון - ש"פ קרח הי' תהא שנת נפלאות דגולות 13

בתחילת פרשת לך לך (יב,ה): ויקח אברם את שרי אשתו וגו'.

בפרשת וירא (כב,ב): ..קח נא את בנך וגו'.

בפרשת וישלח (לב,כג): ..ויקח את שתי נשיו וגו'.

וכן על דרך זה בכמה וכמה מקומות.

ובודאי שהלקיחה במקומות אלו היו **בהנהגת דברים** ולא קיחה **בידים ממש**.

ואם חביאור במקומות שרשיי מפרש חלשון של לקיחה אצל בני אדם, הוא רק ביאור הכללי הנוזכר לעיל, ואין שם ביאור פרטי צריך להבין למה פירשיי פירושו דוקא במקומות שפירש.

ולכאורה מוכרחים לומר שיש ביאור פרטי (נוסף להביאור הכללי הנ"ל), שמפני זה פירש פירושו רק במקומות אלו.

ה) בכל המקומות שרשיי מפרש פירושו מפרש שהי' שם דיבור של פיוס וכדומה ("אשריך", "אשריכם", "פתהוי", "משכחוי"),

אבל עיין בפירשיי בפרשת מקץ ד"ח ואת בנימין (מג,טו): מתרגמינן ודברו ית בנימין, לפי שאין לקיחת הכסף ולקיחת האדם שוה בלשון ארמי בדבר הנקח ביד מתרגמינן ונסיב ודבר הנקח בהנהגת דברים מתרגמינן ודבר, עכ"ל.

וחנה הפירוש של הנהגת דברים הוא לכאורה לאו דוקא **שמסיתים ומפתים** לילך, אלא **עצם הענין** של הבקשה או הציווי לילך.

וראי' לדבר, שבפרשת וירא נאמר (יח,ז) ...ויקח בן בקר וגו', ומתרגם שם התרגום **ודבר** בר תורי, ולא כמו שמתרגם שם (בפסוק ח) על ויקח חמאה וחלב וגו', ונסיב שמן וחלב.

ובבחימה לא שייך הענין של פיתוי וכדומה כמו בן אדם.

ואם כן, גם בנוגע לבנימין אינם מוכרחים לומר שהי' שם איזה הסתה או פיתוי רק סתם בקשה או ציווי בלבד לילך.

ומה מכריח רש"י בכל שאר מקומות, (אם נאמר שבא רק לתרץ הלשון של קיחח) שהי' שם איזה פיתוי או ריצוי, אולי הי' שם הנחגת דברים בלבד.

ולכאורה גם זה מכריח לומר שיש לרש"י טעם פריטי בכל מקום ומקום לפרש מה שמפרש, ולא בא רק לתרץ הלשון של קיחח.

(המשך יבא אי"ח).

....

ר מ ב " ם

הגבהת הפרוכת בכניסת הכהן גדול

הרב יהודה קעלער
-מח"ס מנחת יהודה וירושלים
-תושב השכונה-

כתב הרמב"ם בהל' כלי המקדש פי"ה חל' [ט] (יא) וז"ל: "בזמן שכהן גדול נכנס להיכל להשתחוואה, שלשה אוחזין בו, אחד בימינו ואחד בשמאלו ואחד באבנים טובות של אפוד מאחוריו, ויכנס להיכל וישתחוה, וכיון שישמע הסגן קול רגליו של כהן גדול שהוא יוצא מגביה לו את הפרוכת, ואחר שיצא יכנסו אחיו הכהנים וישתחוו ויצאו", עכ"ל.

ובתווי"ט חקשה ע"ז וז"ל: "ועדיין קשה דלמה מגביה פרוכת בצאתו ולא כן בבואו אל הקדש, וני"ל שהי' הפרוכת כל היום מוגבה ועומד ע"י קשרים ויתדות ליכנס ולצאת הכהנים הצריכים לעבודת מנורה ומזבח הפנימי אלא כשנכנס הכ"ג מסירים הפרוכת מחקשרים ויתדות כדי שיחי' נתלה על עמדו וכבוד גדול נעשה לו לכ"ג בזה להצניע אחריו הקדש כאילו מתיחד שם עם השוכן בבית ברוך הוא ולפיכך אחר שחזר ורוצה לצאת הוצרך להגביה ולא כן בעת כניסתו, כך ני"ל", עכ"ל.

וכתב על זה במעשה רוקח, וז"ל: ואלו הי' מביא ראיי לדברים אלו החרשנו, אך מצד הסברא אינו נראה, אלא שבחכנסו לחיכל הוא בעצמו הי' מגביהו כדי ליכנס וזהו כבודו לחבב המצוה על דרך נקלותי עוד מזאת משא"כ ביציאתו שכבר כלתה מצותו אינו דרך כבוד שהוא בעצמו יגביה אלא חסגן שעומד לימינו תמיד, וזה כפוי"פ, עכ"ל.

ואחרי הסייר נראה לעינן לפרש בפשיטות, דהרי פסק רבינו בחלי בית הבחירה פ"ז חל' [ג] (ד) וז"ל: "כל שהשלים עבודה ונסתלק לו אינו יוצא ואחוריו לחיכל, אלא מחלך אחורנית מעט מעט ומחלך על צדו וכו", הרי שביציאתו כשהוא הולך אחורנית אין זה דרך כבוד לכתן גדול שיגביה את הפרוכת כשהוא נפנה לצדו, משא"כ בכניסתו ודו"ק.

העלאת האברים מכבש למזבח

-הני"ל-

תנן [תמיד (פ"ו מ"ו)] (פרק ז' מ"ג) בזמן שכתן גדול רוצה להקטיר הי' עולה לכבש והסגן מימינו הגיע למחצית הכבש, אחז חסגן בימינו ותעלהו, והושיט לו הראשון הראש והרגל וסמך עליהן וזורקן, הושיט השני לראשון שתי הידים ונתן לכתן גדול וסמך עליהן וזורקן, נשטט השני וחלך לו, וכך היו מושיטין שאר כל האברים וחוא סומך עליהן וזורקין וכו'.

וכתב עייז בתפארת ישראל: "ותמוחין דברי הרמב"ם, דאיהו פסק [בפ"ד הי"ח מתמידין] כרבנן דמפיסין מי יעלה אברים מכבש למזבח, ובהלי כלי המקדש (פ"ה הי"ד) כתב שכל א' וא' נותן האברים שבידו לראשון וכו', ומה ראשון ושני יש כאן, הרי כהן א' זכה עייפ פייס בכולם, ואייל שכשרצה חכה"ג לחקריב לא הפיסו להעלאת האברים מכבש למזבח. ליתא, דא"כ חסרו להו פייסות, שחם חללמ"מ, כקוי השי"ס (יומא כו, א).

ודוחק לומר דאף לרבנן שהפיסו להעלאת אברים מכבש למזבח, הפיסו לכל אבר ואבר בפני עצמו, וכמו שעשו בתחלה כשהעלו האברים מהמטבתחיים לכבש, ולא תקשי דא"כ פייסי להו פייסות טובא, דייל דה"ק ד' פעמים נכנסין לפייס, וכמו שתי השי"ס

(יומא כה,א), דעכ"פ לישנא דמי מעלה אברים מכבש למזבח, משמע טפי דאי זוכה להעלות כולם, עכ"ל.

וגראה לי, שכשם שפסק רבינו בחלי כלי המקדש פ"ה הל' [ו] (יב): "בכל יום שירצה לחקטיר חקטורת מקטיר" ולא שנא קודם הפייס או לאחריו, ומי שזכה בפייס בקטורת נדחה מפני הכהן גדול, כמו"כ כשהכהן גדול רצה להקריב, הרי אין זה כבודו של הכה"ג שיחכה עד שהמעלה אברים ירד ויעלה כל אבר ואבר, לפיכך נדחה הזוכה בפייס, והכהנים שזכו בחולכת האברים לכבש מעלין אותן בזו אחר זו, ונותנין לראשון והוא נותן לכה"ג, מפני כבודו של כהן גדול, ושוב לא בצרי לחו פייסי.

....

נ ג ל ה

בענין כ"מ דאמר רחמנא ל"ת אעל"מ

הת' יוסף יצחק סילברמן
-תות"ל 770 - קבוצה-

א. בחידושי רעק"א (כתובות ל,א) חקשה על מסקנת הגמ' דאיכא בינייהו בעולה לכה"ג (דלמ"ד דדריש ולו תהיה לאשה, אשה שיש בה חוי, הא נמי יש לה חוי וקידושין תנפסין ולכן יש לה קנס ולמ"ד דדריש ולו תהיה לאשה, אשה הרא"י לקיימה, בעולה לכה"ג אינה ראויה לקיימה היא, ולכן אין לה קנס), דאמאי יש בה חויה, לימא דכ"מ דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני (לפי רבא במס' תמורה ד,ב)?

עוד חקשה בשלטי גיבורים (ביצה דף כ,ב בדפי הרי"ף אות ד) על הגמ' במס' ב"ק דף ע,ב, גנב ומכר בשבת (כגון דאמר לי זרוק גניבותיך לחצרי ותקני לי חצרי גניבותיך), דמכירה וקנין שנעשה באיסור אפי' באיסור דחיוב מיתה, הרי המכר והקנין קיים, ולפי רבא דס"ל אי עביד לא מהני, אי"כ היאך חל המכירה?

עוד תקשו האחרונים ממתני' דמס' חולין יד, א, השוחט בשבת וביח"כ אע"פ שמתחייב בנפשו שחיטתו כשרה, דלפי רבא דאמר כל מילתא דאמר רחמנא לית אעלי"מ, אמאי שחיטתו כשרה?

ב. ובט"ז (חובא בבאר היטב חו"מ סי' ר"ח סק"א) תירץ קו' השלטי גיבורים דדוקא כשהאיסור הוא בהענין מצד עצמו אמרי' אי עביד לא מהני וכהחיא דפי האשה שנפלו השתא דאמרי רבנן לא לזבין בנכסי אחיו, אי עבר וזבין לא הוי זבינא מטעם כ"מ דאמר רחמנא לא תעביד וכו' משא"כ במוכר בשבת שהאיסור מצד שהיום גורם וכו' ע"כ אי עביד מהני וסברא טובה היא לחלק כך דדוקא ביש ריעותא בעיקר המעשה הוי כאלו לא נעשה עכ"ל.

וחיינו, דדוקא בתמורה וכח"ג שהוצרך התורה לכתוב לא ימיר לאשמועינן, הא אם המיר תמורתן תמורה, לגלות ששם לא אמרי' אעלי"מ דבלי גילוי הקרא היינו סוברים לומר אעלי"מ כיון שהוא רוצה לעשות חלות של איסור ועצם החלות יש לו ריעותא, משא"כ במוכר בשבת דעצם מעשה המכירה אינו אסור מצד עצמו, כ"א מפני שהיום הוא שבת, אז לא אמרי' אעלי"מ.

ולפי"ז מתורץ גם הקו' ממתני' דחולין דכיון שאין המעשה שחיטה אסור מצ"ע, כ"א האיסור הוא רק מצד היום ולכן לא אמרינן אעלי"מ ושחיטתו כשרה.

ג. איברא דלכאורה הקו' האי מבעולה לכה"ג עדיין לא מתורץ, ברם י"ל דיסוד הדין דיומא קא גרים הוא דכיון שהוא רק אסור היום אבל מחר יהיה מותר לעשות המעשה, לכן כיון שאפשר לעשות המעשה באופן דחיתרא, גם כשעושהו באופן דאיסורא לא אמרינן אעלי"מ כיון שהיה יכול לעשותו באופן דחיתרא (דחיינו אחרי או קודם שבת ויוהכ"פ).

וסברא חני"ל הוזכר בסמ"ע (חו"מ סי' ר"ח סק"ג), ובשי"ך שם סק"א.

ועפ"ז יש לתרץ גם קו' רעק"א למה קידושין תופסין בבעולה לכה"ג, דחנה בקידושין דף עח, א, מבואר דרבא ס"ל דקידש ולא בעל אינו לוקח (ואין האיסור רק בביאה), אשר לפ"ז נמצא דאם קידש בכסף או שטר באמת לא אמרינן אעלי"מ ורק במקדש בביאה דעביד איסורא בשעת הקידושין שייך להקשנת דנימא אעלי"מ,

והקידושין לא יתפוס, ולזה י"ל דכיון שאפשר לקדש באופן דחיתרא (דהיינו בכסף או בשטר), אי"כ אף כשקידש באופן דאיסורא (בביאה) לא אמרינן אי עביד לא מהני (כמו דלא אמרי' אעלי"מ חיכא דרק יומא קגרים כיון דסו"ס אפשר לעשות המעשה באופן דחיתרא וכנ"ל).

איברא, דבקצות החושן (סימן ר"ח סק"א) חקשה על סברא זו ממה דפריך בפ"ק דתמורה והרי חקדים תרומה לבכורים דרחמנא אמר מלאתך ודמעך לא תאחר ותנן המקדים אע"פ שהוא בלא תעשה מה שעשוי עשוי, וחתם נמי מצי עבד בחיתרא דהיינו לעשות תרומה אחר הביכורים, ואעפ"כ חקשה חגמי' על רבא אלא ע"כ דסברא זו ליתא.

ולפ"ז מוכרח לומר דיומא הוא דקא גרים כסברת הט"ז דכיון שאין הריעותא בעיקר המעשה רק מצד היום, לכן לא אמרי' אעלי"מ.

ועדיין נשאר קוי רעק"א בהא דקידושין תופסין בבעולה לכה"ג כשקידש בביאה - לימא אעלי"מ.

ד. ותנה בסי' חוות דעת (חלי שחיטה סימן אי סק"ג) תירץ חקוי' חגי (דלמה השוחט בשבת וביוה"כ שחטתו כשריה כו') וז"ל: וע"כ צ"ל דלא אמרי' דלא מהני רק במקום שמתקנין האיסור במאי דלא מהני כגון במוציא שם רע שגירש דאם נאמר דלא מהני ואין גיטו גט, נתקיים מה דאמר רחמנא לא יוכל לשלחה ונתקן האיסור וכוי משא"כ בשוחט בשבת שהאיסור הוא רק משום נטילת נשמה ואפי' אם נאמר דלא מהני ואין שחיטתו שחיטה, אסורה, דנטילת נשמה דעבד עבד, בזה לא אמרינן כלל דלא מהני וכוי עכ"ל, [ועד"ז תירץ רעק"א במסי' חולין (דף יד, א)].

ובספרו נתיבות המשפט (חוי"מ סי' ר"ח סק"ב) הוסיף בביאורו ותירץ גם קוי' השלטי גיבורים דדוקא במקום שאם אנו מקיימין מעשיו מבטלין מה דאמר רחמנא כגון בתמורה שאם אנו מקיימין דבריו מבטל מה דאמר רחמנא לא ימיר, אז אמרי' אעלי"מ (לולי גילוי חקרא), משא"כ במכר בשבת שאסרו חכמים רק מעשה המכירה מחשש שלא יכתוב, ולא חקפידו על קיום המכירה, רק על מעשה המכירה ומעשה המכירה כבר עבר ולא מתוקנין דברי חכמים (ע"י

שנאמר אעליימו), וקיום המכירה הוא בחיתר דאיסורא דעבד עבד (לכן לא אמריי אעליימ במכר בשבת), עכ"ד.

ועייפ יסוד חנייל של הנתיבות היה נראה ליישב גם קוי רעקי"א מבעולה לכה"ג דכבר הזכרנו לעיל דרבא ס"ל בקידושין קידש ולא בעל אין לוקח, ולפי"ז כל חקושיא של רעקי"א רק מדובר בכגון שקידש בביאה. ואז ג"כ לא אמרינן אעליימ לפי יסוד חנייל, דכיון שלא יתקן האיסור עיי שנאמר אעליימ, דחא כבר בא עליי, לכן לא אמרינן אעליימ לבטל הקידושין.

ה. איברא דצי"ע, דחנה עיי בסי בית יעקב בתד"ח חילולן הוא עושה וז"ל (בא"ד): לכאורה קשה בהא דמקשה הש"ס בתמורה (באלמנה לכה"ג) לימא אי עביד לא מהני, הא רבא ס"ל בקידושין דף ע"ח בכ"ג שקידש אלמנה דאינו לוקח אם לא בעל וא"כ בשעת קידושין לא עשה איסור כלל, והיאך שייך לומר אי עביד לא מהני, גם אין סברא לומר דאם בעל אח"כ שיתבטלו הקידושין למפרע, עכצ"ל דקושיית הש"ס הוא בקידושי ביאה דעביד איסורא בשעת קידושין דעבר על לא יקח בזה שייך שפיר לומר אי עביד לא מהני עכ"ל.

הרי להדיא מהבית יעקב דאעייפ דאם קידש הכ"ג בכסף או בשטר שפיר הי' חל הקידושין, אבל אי קידש בביאה לא חל הקידושין, דאמרינן אי עביד לא מהני (לפי החו"א בתמורה באלמנה לכה"ג), וא"כ כמו"כ בבעולה לכה"ג אי קידש בביאה נימא אי עביד לא מהני וכמו שחקשה רעקי"א.

ודוחק לומר שכונת הגמ' בכתובות הוא דוקא אם קידש בכסף או שטר (דאז יש בה חו"י דלא אמריי אעליימו), דא"כ הי"ל לפרש כן בהדיא, ומסתימת הגמ' משמע דבכל אופן מיירי אפ"י אי קידש בביאה.

אולם באמת יש לעיין היטב בדברי הבית יעקב, דמה שכתב דאמרינן אי עביד לא מהני בביאה צ"ע, דלכאורה כיון שלא יתוקן האיסור עיי שנאמר אי עביד לא מהני דהא כבר בא עליה, תו לא שייך האי דינא דאי עביד לא מהני וכדמוכח ממתני דחולין חנייל דהשוטט בשבת וכמו שחרב בית יעקב עצמו הביא סברא זו בספריו חוות דעת ונתיבות המשפט.

ולאיך גיסא, לפי היסוד של הנתיבות צ"ע איך לתרץ קוי הבית יעקב דמה הקשה הגמ' בתמורה על רבא מאלמנה לכה"ג והא איחו ס"ל דקידש ולא בעל אינו לוקח, דא"א לתרץ שהגמ' הקי מקידושי ביאה דלפמשי"נ מהנתיבות לא אמרינן אי עביד לא מחני בביאה וכנ"ל.

אע"פ היכא דלא מתוקן האיסור מכל וכל

ו. ומצאתי תירוץ בהנחות המעשה חושב (ר' חיים שמואל בירנבוים חתנא של הגרעק"א) לסי שער המלך (שג"כ עמד על קוי הבית יעקב) בפ"ג מחל' גירושין ח"ט אות ר"צ וז"ל: יש לומר בפשיטות דמה בכך דלאו דלא יחלל א"א לתקן מ"מ אמאי הקידושין תופסין בה כיון דלאו דלא יקח אפשר בתקנה דנימא דלא מחני וניהו דלוקה משום דעבר אמימרא דרחמנא, מ"מ אמאי יחולו הקידושין לרבא וכו' וא"כ הא שפיר פריך (הגמ' בתמורה) אמאי חלו הקידושין כשבא לידי חילול ולמה לא נימא דאי עביד לא מחני ולא יתפסו הקידושין ויהי הולד ממזר משום דאלמנה לכה"ג לאו בת קידושין היא, דהא האי לא יקח תלוי וקאי עד שיחלל, ואף שעובר עליו משעת קידושין, מ"מ אי נימא דלא מחני הרי נתקן האיסור והו"ל כאילו בעל אלמנה בלא קידושין ומאי איכפת לן במאי דלאו דלא יחלל א"א בתיקון, מ"מ הא חלאו דלא יקח אפשר לתקן (ושפיר הקי הגמ') ואימא מחני ודו"ק, עכ"ל.

ועל פי הנ"ל י"ל שהבית יעקב ס"ל דדוקא היכא דא"א לתקן האיסור כלל לא אמרינן אע"פ כמו בשוחט או מוכר בשבת, משא"כ בביאה דאף דליכא לתקן המעשה ביאה דהא כבר בא עליה ועבר על האיסור דלא יחלל, אבל כיון דאפשר לתקן האיסור דלא יקח ולומר שהקידושין אינן תופסין, לכן שפיר אמרינן אע"פ ושפיר הקי הגמ' בתמורה על רבא מאלמנה לכה"ג, דשפיר שייך לומר בביאה אע"פ מצד חלאו דלא יקח וכנ"ל.

איברא דלפי כל הנ"ל הדרא קוי רעק"א לדוכתא דלמה לא אמרינן בבעולה לכה"ג אע"פ (כשקידש בביאה).

ז. ובסי' בית אחרון על מסי' כתובות תירץ קוי רעק"א וז"ל: לא אראה בזה קושיא וכו' דהא כבר הביא חנו"ב במהדו"ת חאח"ע ס"ס קכ"ט בשם הרשב"א ז"ל דלא אמרינן אי עביד לא מחני לבטל הקידושין, דכיון דגילתה התורה באלמנה לכה"ג מקרא דלא יחלל

דרך חילולין הוא עושה אבל הקידושין תופסין, וחרי גילתה התורה דאע"ג דעבר על מימרא דרחמנא, אי עביד מחני, אי"כ בכל אופן שעשה מעשה זה אפילו בדבר שאזחר רחמנא ואמר לא תעביד, אי עביד מחני, ולפי"ז אין מקום לקוי רעק"א, דחנה מביאת האיסור פשיטא דלא קשת, כיון שלא יתוקן האיסור אי נימא לא מחני, דחא כבר בא עלי' וכמ"ש רעק"א עצמו דמח"ט לא שייך לומר בביאת מצרי אי עביד לא מחני כיון שלא יתוקן האיסור, ורק עיקר קושיתו הוא רק בבעולח לכה"ג שנאמר בה בתולה מעמיו יקח אשה דמשמע דהעבירה הוא בקידושין וא"כ נימא אי עביד לא מחני, וחא בקידושין לא אמרינן חכי, עכ"ל.

וחנה, מ"ש שבביאה לא אמרי' אעלי"מ, ליתא לפמשי"ל בשם המעשה חושב דסו"ס אפשר לתקן חלאו דלא יקח ע"י שנאמר אעלי"מ ולא יתפוס הקידושין וע"י לקמן.

ובקיצור חבית אחרן תירץ דכיון שחתורה גילתה דלא אמרינן אעלי"מ בחקנין קידושין כשקידש כח"ג אלמנה, אי"כ ה"ה בבעולח לכה"ג לא אמרי' אעלי"מ מצד הגזח"כ דלא יחלל דרך חילולין הוא עושה אבל קידושין תופסין.

ח. וחנה, אולי יש לומר דכל הדין של רבא בקידושין ע"י דקידש ולא בעל אינו לוקח (משום דכתיב לא יקח ולא יחלל, מה טעם לא יקח משום שלא יחלל), הוא מפני שאיהו ס"ל דלא אמרינן אי עביד לא מחני באלמנה לכה"ג (מגזח"כ דלא יחלל חילולין הוא עושה ואינו עושה ממזרין) ותפסי הקידושין.

ולכן דרש רבא מ"ט לא יקח משום שלא יחלל, משא"כ קודם שחידש הגמ' דשאני אלמנה לכה"ג דאיכא גזח"כ, באמת הדין היה צריך לחיות לפי רבא שקידש ולא בעל לוקח, דכיון דאי עביד לא מחני, על כרחך לא יקח דבר בפני"ע תוא, ולא משום לא יחלל, דאי משום לא יחלל הוא, משמע שעכ"פ קידושין תופסין ואיחו ס"ל דאי עביד לא מחני וקידושין לא תופסין.

ואה"י המקשן בתמורה ח"מ לפרוך על דרשת רבא בקידושין (מה טעם לא יקח משום לא יחלל) דאי ס"ל אעלי"מ חיכי ס"ל דקידש ולא בעל אינו לוקח, (אלא דניחא לחמקשן לחקשות ממתניי מלקשות דידי' אדידי', או בלא"ה פריך שפיר דחקשה ממתניי או דיותר מוקשה ממתניי מדברי רבא בקידושין ע"ח).

ולפי"ז מתורץ קוי תבית יעקב אפי' אי נימא דלא אמריי
אעליימ בביאה, דלס"ד דהמקשן באמת חיח צריך לחיות הדין לפי
רבא קידש ולא בעל לוקה וכנ"ל.

ולפי"ז י"ל דלמסקנא שחידש הגמ' דאיכא גזה"כ דבאלמנח
לכחי"ג לא אמריי אעליימ, א"כ בכל קידושין לא אמריי בהקנין
אעליימ כיון דסו"ס לא יתקן האיסור דלא יחלל, ורק חיכא דמתקן
הכל (בין האיסור דלא יקח ובין האיסור דלא יחלל) אז אמריי
אעליימ.

ועפי"ז מתורץ קוי רעק"א מבעולח לכחי"ג וכנ"ל דכיון דסו"ל
קידש ולא בעל אינו לוקה, א"כ אי קידש בכסף או בשטר לא
אמריי אעליימ.

וגם אי קידש בביאה לא אמריי אעליימ כיון שכבר בא עליה
וכמ"ש בסי' בית אחרן ובשם רעק"א וא"א לתקן האיסור דלא יחלל,
ונמצא שממ"נ לא אמריי אעליימ בבעולח לכחי"ג ודו"ק.

בענין ברכת הנהנין

חרב בנציון ריבקינ
-ס. לואיס, מיזורי-

לאחרונה ראיתי במדור "הערות והארות" בקובץ מורי של
מנחם אב תשמ"ט הערת הרחי"ג ר' זלמן נחמ"י גולדברג שיחי
דברי הביאור הלכה סי' ס"ב, לגבי שתי' בבית המרחץ אשר כתב
שם הביאור הלכה וז"ל: "ובאמת לעני"ד דבר זה פשוט מאד דאין
לחתיר משום שהוא אנוס על הברכה שאינו יכול לברך, דזה הי'
שייך לומר אם היו אומרים חז"ל דהוא מצוה לברך, ובאמת הלא
אחז"ל דאסור ליחנות מעוה"ז בלא ברכה".

והעיר הנ"ל דמדברי רש"י בר"פ מי שמתו (ברכות יז, ב) לא
משמע הכי דאיתא שם ברייתא לגבי אונן: מי שמתו מוטל לפניו
אוכל בבית אחר וכו' ואינו מברך ואינו מזמן וכו', ע"כ.
ופרש"י בדי"ה ואינו מברך - ואינו צריך לברך ברכת המוציא,
ע"כ. הרי מבוי מדבריו חקי' דבמצב של אונן שאינו יכול לברך
(משום שהעוסק במצוה פטור מן המצוה כמבוי' שם ברש"י בסוגיא
דחתם) מותר לו לאכול בלי ברכה, ואם הי' איסור לאכול בלא

ברכה בודאי שהי' אוון צריך לברך וכמו כל חלאוין שחאוון חייב בהם, וחוסוף לחעיר מלי רש"י ברכות ל"ה, "אלא סברא הוא דכיון דנהנה צריך להודות למי שבראם", ע"כ.

ומשמע מלשונו שאין איסור ממש לאכול בלי ברכה ויש רק מצוה לברך ולכך שינה רש"י מלשון חגמי' (דקא' דאיסור ליהנות מעוה"ז בלי ברכה).

וחנה אף שיפה העיר כפי שאוסוף ביאור להלן, אין הענין כ"כ פשוט דחנה הר"ש במס' דמאי (א,ד) פליג על דברי רש"י אלו וז"ל (בד"ה וזמנין עליו) "ולא כמו שפ"י הקונטרס דמותר לאכול בלא ברכה דא"כ מאי אין מברכין עליו וכי' לכך נראה דכולה מלתא איירי לפטור אחרים דאין מברך חמוציא לפטור אחרים", עכ"ל, חרי מבוי מדברי הר"ש דס"ל דבאמת איסור לאוון לאכול בלי ברכה, וחיינו משום דס"ל דיש איסור לאכול בלי ברכה וכפשטות לשון חגמי' ברכות ל"ה "איסור לאדם שיחנה מעוה"ז בלי ברכה", ולכך גם אוון חייב לברך דהוי ככולחו לאוין דאוי ודרבנן שחאוון חייב בהם (דרק לקיים מ"ע אמרי' שפטור משום שהעוסק במצוה פטור מן המצוה), וכן שמעתי ממור"ר הגר"א הלוי שליט"א סולוביציסק דבזה פליגי רש"י והר"ש אם יש איסור ממש לאכול בלי ברכה וכפשטות לשון חגמי' וכדס"ל להר"ש, או דיש מצוה לברך וכשיטת רש"י.

אולם, בעיקר החערה על תביאור הלכה, בודאי שצדק בהערתו שהרי המחבר ביור"ד סי' שמ"א ס"א פסק כשיטת רש"י, ומבוי דס"ל להלכה דאין איסור ממש לאכול בלי ברכה, ודלא כמו שתפס תביאור הלכה.

....

כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחוצה לארץ

-הני"ל-

איתא במס' ברכות (לו,א) לגבי הכלל שנאמרה בערלה "כל המיקל בארץ כחלכה כמותו בחוץ לארץ" וז"ל רש"י בד"ה ערלה בחוצה לארץ - מדברי סופרים היא, ובד"ה הלכה כמותו בחוצה לארץ, דכיון דאינה מן התורה אלך אחר המיקל", ע"כ. ולכאוי זה אתיא אלי' דמ"ד דערלה חלכתא מדינה (קידושין לח,ב) אבל

למ"ד דערלה חלכה למשה מסיני (וכן פסק הרמב"ם בפ"י מהל' מאכלות אסורות והמחבר ביור"ד סי' רצ"ד, ע"ש), משמע דלא נאמרה כלל זה, ועי' ר"ן ס"פ האשה נקנית "יוש שלמדו מכאן דמאי דאמרי' ספיקא דאוי' לחומרא ד"ת היא ולא ד"ס דהא אמרי' חכא שחוצרכה חלכה להתיר ספיקא, ואי מהא לא איריא דהכא איצטריך למשרי כל שנולד בו שום ספק בעולם ואע"פ שאינו כדאי להתיר דמש"ה אמרי' **דכל המיקל בארץ הלכה כמותו בחוצה לארץ ואפי' יחיד במקום רבים**", ע"כ. הרי מבוי' בדי' הר"ן דגם למ"ד ערלה חלכה למשה מסיני אמרי' כלל זה, שוב ראיתי שהצליח העיר בזח.

ולעני'ד אולי יש מקום לומר ולחוכיח דס"ל לרש"י כשיטת תוס' ב"ב כ"ד דאי אזלי' בתר רוב (לגבי רוב וקרוב) הוי כודאי ערלה ועי' שערי ישר שער א' פרק ז' שביאר דתוס' פליג על הר"ן שחתיר אפי' ברוב משום ספק ערלה (וידועים דברי תוס' והרא"ש בשטמ"ק ב"מ דף ו' ומה שדנו אחרונים, אם רוב נחשב לודאי גמור אם לאו) וכיון דאמרו **"כל המיקל וכו"** דמשמע אפי' יחיד נגד הרבים, לכך הוכרח רש"י דאתיא כמ"ד הלכתא מדינה [ועי' שערי ישר פרק הנייל שכי' דכי היכי דס"ל לתוס' ב"ב הנייל דרוב נחשב כודאי ברוב דמציאאות כמו"כ ס"ל ברוב שיטות דהוי כודאי] ודו"ק היטב בכל זה כי קצאתי קצת.

הערות בשו"ע אדה"ז הל' תפילין

-הנ"ל-

[1] בשו"ע אדה"ז סי' כה סליד "ומן התורה אדם יוצא י"ח אפי' בתפילין גזולין אפי' עדיין לא נתייאשו וכו' אבל חכמים פסלו תפילין גזולין כ"ז שהם ברשות הגזלן וכו'. מפני שהיא מצוה הבאה בעבירה וכו'", משמע דס"ל כרש"י ד"ה החווא (סוכה ט') דמחביע הוי מדרבנן.

[2] בסי' כ"ט מבאר אדה"ז שאין לברך ברכה כשחולץ תפילין ומבאר משום שבעצם לילה לאו זמן תפילין הוא וכו'. וכוונת אדה"ז לאפוקי מבני מערבא שהיו מברכין לשמור חוקיו וכו'. כמבואר בטור, אך עדיין צ"ע דסו"ס איזה סוג ברכה הוי זה.

[3] בשו"ע אדה"ז סי' ל' ס"ג הביא החלכה דאם הניח תפילין קודם שיאיר היום ממשמש כשיאיר היום. ע"כ. והיינו משום שמשמוש חוי במקום הנחה, וילייע קצת בזה דלא הביא אדה"ז חילוק בין תשי"י לתשי"ר וקצת משמע שאין לחלק ביניהם, ודלא כד' הצפנת פענח פ"ד חל' תפילין שתשי"י חוי מצותו קשירה והנחה וכמ"ש וקשרתם לאות על ידיך ותשי"ר חוי מצותו שיהיו על ראשו וכמ"ש וחיו לטוטפות בין ענייך ובכך יש חילוק אם הניח קודם שיאיר היום ואח"כ האיר היום אם צריך למשמש אם לא דבתשי"י צריך למשמש ובתשי"ר אינו צריך למשמש. וכן כ"ק אד"ש מה"מ מביא חידוש זה בלקו"ש פ' ואתחנן לפני כמה שנים. וצע"ק ויש ליישב.

[4] ריש חל' תפילין סי' כ"ח ס"ד מביא אדה"ז טעם קדימת טלית לתפילין משום תדיר ושאינו תדיר, ולא משום מעלין בקודש, כמו שחביא המחבר. ויש לבאר ואולי זה פשוט משום קו' השאגת ארי' סי' כח דמה שייך זה לענין מעלין בקודש שהו"ע לגבי מכירת חפצים וכח"ג. ושי"נ שכתב כן הרב ישראל מאיר אלטין שליט"א בקובץ שלוחים תשמ"ז.

ש ו נ ו ת

- - - -

הערה בספר "שמחת עולם"

הת' זושא שוסטערמאן

-פוטסדאם ברלין - ביה"ר בית ישראל-

בחספר "שמחת עולם" שי"ל בימים האחרונים, יש להעיר אשר בע' 45 בזמן דקביעות זמן תחתונה, כתוב שם, אשר בחודש אייר "בימי הספירה אין עורכים חתונות, ומי שסיבות חשובות מאלצות אותו לערוך בלי"ג בעומר, יערכם ביום וא"ו, אך לא בליל אור ליום וא"ו".

ולכאורה הי"ז טה"ד, שאין מובן כאן הכוונה.

ונראה אשר הכוונה (כפי הזכור לו) שאי' החתנים שאל את כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א בענין זה, וקביעות אותה שנה הי' לייג

בעומר ביום וא"ו, וענה כ"ק אדמו"ר מה"מ שליט"א אשר באם אפשר - לערוך החתונה אחר שבועות, ובאם מסיבות וכו' אינו יכול, חרי שיתחתן ביום ל"ג בעומר שקביעות אותה שנה חל ביום ששי ולא באור ליום וא"ו.

וכנראה, שפשוט הוא, שח"ו גם כשחל ל"ג בעומר ביום אחר מימות השבוע - אם לחתחתן ביום ולא בלילה.

אמירת יקום פורקן חב' ומי שברך ביחיד (גליון)

הת' אברהם קעלער
-תות"ל 770-

בגליון י"ג הקשה התי' י. מ. על סיבת שינוי הנוסחאות לפני יקום פורקן חב' בין סידור תו"א ותהלת ח' ומחזור ליום כיפור.

ולחבין כ"ז צריך לבאר תחילה החילוק בין יקום פורקן האי' וחב', למח יקום פורקן האי' אומרים ביחיד משא"כ חב'.

דחנה בסידור אוצר התפילות מביא דיקום פורקן האי' תקנו עבור המרומי עם והשני הוא עבור ההמון עם. ובסידור חתם סופר כתב יקום פורקן חשני הוא תפלה על הקהל ואין בו שינוי מהראשון אלא שהוא לנוכח מדבר על הקהל וחראשון בנש"ת על כל ישראל וחמתפלל בלא מנין לא יאמר יקום פורקן זה (חשני) ולא מי שברך.

ולפ"י יובן למח היקום פורקן האי' כו"ע מודים דאומרים אותו אפילו ביחיד, אבל עדיין צ"ל החילוקים בהסידורים השונים.

חנה הנוסחאות בסידור תהלת ח' ומחזור של יוחכ"פ אינם מדוייקים לפי נוסח אדה"ז (מכיון שחם רק צילומים מהסידורים שחפסו אותם) וכמדומה לי שזה סידור דרך החיים ועבודת (ישראל) ורק סידור תורה אור וסידור (תפילת כל השנה) דא"ח הם המדוייקים לפי אדה"ז.

חנוסה בסידור תורה אור הוא :

"יחיד המתפלל אינו צריך לומר יקום פורקן זה ולא מי שברך".

וכל הסידורים האחרים חס קצת בשינוי לשון.

ואולי י"ל עפ"י מ"ש בפתחי שערים בשערי אפרים חביא מ"ש הקיצור שלי"ה שאין לומר היקום פורקן חבי שאמר קחלא קדישא הדין דמשמע שהם נקחלים סביב וחם אינם שם. וחקשה מ"מ שייד לישנא דהדין כמו בעירוב תבשילין דאומר לכו ולכל ישראל הדרים בשכונת הזאת ומבאר דאין לחלק, עי"ש. ומסיים דמכל מקום לא יאמר היקום פורקן חשני ביחיד אלא שיכלול היקום פורקן חשני בהראשון.

ועפ"י אולי י"ל בדרך אפשר שזחו מה שכתב אדה"י אינו צריך, דאולי לא רצה להכריע לומר אותו, מכיון שרוב הפוסקים אינם סוברים כך, וכן לא רצה להכריע שיכללו אותו ביחד, מפני שזה רק דעת יחיד, וכן כתב "אינו צריך", שאין חיוב ליחיד לאמרו, אבל באם רוצה יכול לאמרו. וכן אוי"ל שכי"ק אדה"י אינו מחלק אם מתפלל בבית או בביחכני"ס, וכ"ז הוא רק בדרך אפשר ולפי כ"ק אדה"י.

הערות וציונים לשערי תשובה

הרב יוסף יצחק קעלער
-תושב השכונה-

(ג.א) כתיב אם יהי נדחך בקצה השמים ראה סה"מ תקס"ד עי
תתלג.

(ה.ב) פ"ו - פ"יא (נאמר בשנת תקע"ז בהתחלה: כי תצא -
ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"ב ע' תשכח הע' 24. עי
תשל). מיוסד על ד"ח כי תצא משי"פ כי תבא תקס"ה (סה"מ תקס"ה
עיתתכח) וביאורו (שם ע' תתלא).

(יבג.) ובכל זה יובן גם כן שורש ענין אלה תולדות נח ראה מאמרי אדמו"ר האמצעי בראשית עי קד (מיוסד על ד"ה מים רבים משי"ב נח תקס"ח).

(טזא.) שער הבחירה כתיב ראה נתתי לפניך תחיים וטוב ראה ד"ה בזחר פי וירא רי יצחק פתח והוא מסובי תקס"ח (הנחת רי משה בן אדה"ז בסה"מ תקס"ח עי ט).

(כ"בג.) שער התפילה אחרי ה' אלקיכם תלכו מיוסד על ד"ה זה משי"ב ראה תקס"ד שנדפס בסידור כג.ד.

(מטא.) פדה בשלום נפשי מיוסד על ד"ה זה בסה"מ חקצרים עי רטו.

(נוא.) והיה העטופים ללבן מיוסד על ד"ה זה (מיום ש"פ ויצא תקס"ח) שנדפס בסה"מ פרשיות עי קסט.

(סג.) ששים תמה מלכות מיוסד על ד"ה זה (מליל ש"ק ויצא תקס"ח) שנדפס בסה"מ תקס"ח עי תכה.

(עא.) ועתה ישראל הוא ד"ה זה דשנת תקס"ב שנדפס בסה"מ תקס"ב עי רנט.

(עבג.) וכל בניך הוא ד"ה זה דשבת נחמו תקס"ז. נדפס ג"כ בסה"מ תקס"ז עי שיט.

ח"יב ב.ב. איתא בר"מ בגלותא פ"א - פ"ו מיוסד על ד"ה וכל בניך שנדפס בסה"מ נביאים עי קסד.

שם ו.ד. פ"ז - פ"יג דהנה ארז"ל ר"פ צדקת פרזונו מיוסד על ד"ה צדקת פרזונו מיום שמח"ת תקס"ו (נדפס בסה"מ תקס"ח עי תתקפט) וביאורו (שם עי אי).

שם י.ד. פ"יד מיוסד על ד"ה להבין ענין ערב רב משנת תקכ"ח. שנדפס בסה"מ פרשיות עי רמז.

שם יא.ג. פט"ו - פכ"ג מיוסד על ד"ה ועיקר הענין משבת חזון תקכ"ח שנדפס בסה"מ פרשיות עי רמח.

כ"ח סיון - ש"פ קרח הי' תהא שנת נפלאות דגולות 29

שם יז.א פכ"ד - פלי"ד מיוסד על ד"ה תבאים ישרש יעקב
שנדפס בסח"מ נביאים ע"י קד.

שם כו.א להבין ההפרש שבין תפילה לתורה פי"א - פלי"ד מיוסד
על ד"ה ואתחנן אל ה' משי"פ ואתחנן תקס"ג (נדפס בסח"מ תקס"ג
ע"י תרס"ו).

שם מד.ד פלי"ד. פלי"ה - פס"ד מיוסד על ד"ה והי' עקב משי"פ
עקב תקס"ג (נדפס בסח"מ תקס"ג ע"י תרע"ז).

[שם מביא פל"ו - פל"ז. נעתק בד"ה וכל העם רואים תרני"ה
(סח"מ תרני"ה ע"י קצא - קצג. סח"מ תרס"ו ע"י שצה - שצו).
....

הערות ל"היום יום" - מהדורת תשנ"ג

הרב שלום יעקב חזן
-תושב השכונה-

בלוח היום יום הוצאת תשנ"ג נדפסה בסופה רשימת דפוסי לוח
היום יום, ברשימה שם חסרים כו"כ הוצאות כדלקמן:

(א) לוח היום יום מהדורת לה"ק: (א) כפ"ח תשמ"ט, (ב) כפ"ח,
תשי"ג (בנוסף על המצויין באות טז שם), (ג) הנדפס בספר חתי"ת,
הוצאת תשנ"א, (ד) שם - תשנ"ב.

(ב) היום יום בכתב ברייל, תשמ"ח.

(ג) באות ח' שם נדפס תשמ"ב, וצ"ל: תשמ"א.

כאן יש להעיר: (א) הראשי פרקים לתולדות רבותינו נשיאנו
שנדפסה בראשי הלוח הנערכה ע"י כ"ק אדמו"ר מוהררי"צ וכ"ק
אדמו"ר מח"מ שליט"א, היא כשמה ראשי פרקים מתולדות ימי
חייהם ולכן כנראה רק נרשים ענינים כללים וכיו"ב, ולפלא
שבחראשי פרקים לתולדות כ"ק אדמו"ר מח"מ שליט"א וחעיקר
בעסקנותו דשנים האחרונות, חרגו ממסגרת זו, ומראשי פרקים
הפך לספר התולדות ולוח יום יומי!!

(ב) מהו הכלל שלאורו הלך העורך הר"פ, כי כו"כ ענינים שמטו ברי"פ אפשר לקחת את גליונות "בית חיינו" ושבעון "כפר חבידי" ולחשוות ביניהם!!

....

אי הזכרת שם הה"מ

הת' שניאור זלמן דרוקמאן
-תות"ל 770 - בית ישראל-

בספר פלח הרימון (להרח"ה מפאריטש מחדורת קה"ת) בראשית נדפס בסופו הערות וציונים מכ"ק אדמו"ר מח"מ שליט"א ושם בערך הח"מ מציין למקומות שחובאו דבריו בספר זה.

ולפום ריחטא יש לעיין מדוע לא צויין גם:

(א) פא,ג [ושם: אין מוסרין ס"ת אלא למי שלבו דואג בקרבו וכמ"ש בקונטי' ההתבוננות (הכוונה לשער היחוד) בשם הרח"מ ני"ע].

(ב) פג,ד [ושם: יראת ה' לחיים שמבחי' הביטול הנמצא בהם הם חיים וקיימים וכל שבטל יותר חיי וקיום יותר (כידוע בשם הרח"מ ני"ע)].

(ג) קח,א [ושם: ובחי' מלי' דא"י שזחו בחי' אא"י (כמבואר בשם הרח"מ ני"ע)].

(ד) קכט,א [ושם: במי נמלך בנשמתן של צדיקי' כו' כידוע בשם הרח"מ ני"ע].

....

אבקמ"ו במצות וחוקים של א"א

הת' מנחם מענדל צימערמאן
-תות"ל 770 - בית ישראל-

ידועים דברי הרמב"ם בפיה"מ למסי' חולין ספ"ז "ושים לבך על העיקר הגדול.. אין אנו עושים אלא במצות הקב"ה ע"י משה

רבינו עי"ה לא שחקב"ח אמר זה לנביאים שלפניו... אין אנו מולין מפני א"י ע"ה... וכן גיד חנשה אין אנו הולכים אחר איסור יעקב אבינו אלא מצות משה רבינו ע"ה."

וראה בענין הנ"ל בלקו"ש ח"ל שיחה ג' לפי לך ע' 54 ואילך.

ולחעיר משו"ע חלק אבן העזר הלכות חליצה סק"ט [ונסמנו שם נו סעיפים. ולאחרי זה באה כותרת סדר חליצה בקצרה ובו נו סעיפים] ובסעיף נו מתחיל: מצאתי כתוב בסדר אשכנז וכשיעמדו [=הדיינים] יאמר הרב: בא"י אמ"ה אקבמו במצות וחוקים של אברחם אבינו, והטעם מדאמרינן בפרק כיסוי חדסי" בשכר שאמר אברחם ועד שרוך נעל זכו בניו למנעל של חליצה. ויש לאמרו בלא הזכרת שם ומלכות.

בסדר חליצה..מהרי"מ סצ"ג "קדשנו במצותיו וחוקיו".

בפתיחי תשובה כאן ס"ז: "שם לא נמצא לשון זה וכפי הנראה ט"ס הוא וצ"ל ב"ר (והוא שם בפמ"ג אך בשניו קצת)".

....

ד"ה ולא עמד איש אתו תרי"ג

הת' יהודה לייב רבינובין
-תות"ל 770 - בית ישראל-

בו' כרכי אוח"ת על ס' בראשית לא נמצא ד"ה בחתחלה זו.

בסי לקוטי ביאורים על שעה"י (ווארשא תרכ"ח) בביאור סי' כד (ל,ד) "ענין שני הבחי' דמ"ת המבואר במאמר ולא עמד איש אתו כו' שהוא מ"ת לצדיקים ומ"ת לבעי"ת" עכ"ל.

ע"פ פשטות כוונתו "שני בחי' דמ"ת" היינו מ"ת דשבועות (לוחות ראשונות - צדיקים) ומ"ת דיו"כ (לוחות אחרונות - בעי"ת).

ציון חני"ל למאמר "ולא עמד איש אתו" אינו מוכרח אם
הכוונה למאמר רבותינו או למאמר שלו, אבל זאת יכולים לשער
שהכוונה למאמר דפי' ויגש שבסדרה זו מופיע הפסוק (מבלי להכנס
לתוכן הענין לבאר ענין מ"ת בפי' ויגש).

בסי' לקו"ב חני"ל (לרעג) ממשיך "והמשל לתבין בחי' חכי
דגולגלתא.. וחכי זאת היא בחי' הוי האי שנאמר בו וחי' יגיה
חשכי עיין בביאור שעל מאמר חני"ל".

בסי' פלח חרימון בפי' תשא (עי' שג) נדפס ביאור והתחלתו הוא
"לחבין בתוסי' ביאור ענין ההפרש בין אחח"ר לבחי' לוחות
האחרונות" ושם באה כותרת "אור ליום ג' פי' וחי' שנת גרתי".

בביאור חני"ל מתחיל לבאר הפסוק כי את נרי ח' וחי' יגיה
חשכי ושם בעי' שיא מבאר "חוי' האי" וחי' יגיה חשכי, שאלו
לכאורה נתכוון בלקו"ב חני"ל.

ביאור זה הוא מאמר הצ"צ עם הגהות ר' הלל. ולפי"ז הנה גם
המאמר שעליו הוא הביאור הוא מהצ"צ.

ולכאורה כיון שהביאור בפי' וחי' מדבר בענין לוחות
ראשונות ואחרונות מסתבר לומר שזוהו ביאור על מאמר שלפניו
בפי' ויגש שגם בו נתבאר ענין חני"ל. והוא ד"ה ולא עמד איש
אתו חני"ל ולפי"ז הוא משנת תרי"ג. ואם שגייתי אתי תלין.

תורות של ר' זלמן זעזמער

הת' אפרים רוזענפעלד
-תלמיד בישיבה-

ר' זלמן זעזמיר נולד לערך בשנת תקכ"ג ונפטר כ"ח טבת
תקפ"ז. בשנת תקמ"ד נתקבל לחדר ג' מהחדרים שיסד אדח"ז
וחי' מגדולי3 תלמידי אדח"ז ואח"כ של אדחאמ"צ.

לחלן תורות אחדות מהני"ל:

בשם הבעשי"ט:

הא לחמא עניא הא איז בינה, [ובחערת כ"ק אדמו"ר מח"מ שליט"א - חידוש כאן כי בכ"מ בכתבי האריז"ל נתבאר הא לחמא עניא, הא אחרונה מלי] דאס לחמא עניא, אז מען פארשטייט די עניות פון השגת דאן פארשטייט מען די עשירות פון חכמה 4.

פסח איז פה סח [ובחערת כ"ק אדמו"ר מח"מ שליט"א - בכ"מ בכתבי האריז"ל. וראה סח"מ לחצ"צ מצות חמץ ומצה ספ"ב] 4.

בשם אדח"ז:

שמקובלים ראשונים דברו רק בבחי' מאין ליש לכן כל מי שגבוה בבחי' האין הוא גבוה בבחי' היש 5.

שחלל ריקן אינו מוזכר במקובלים הראשונים רק שהאריז"ל חידש זאת, וא' שזחו דילוג אמיתי, וא' שמצד בחי' זאת כל הגבוה יותר מתלבש ביותר נמוך כמשל המדלג בחלל העולם שכל מה שצריך לדלג למרחוק יותר צריך לחוציא הכח הפנימי העלם עצמותו יותר 5.

1 ראה אג"ק כ"ק אדמו"ר מהור"י נייע ח"ד ע' רסה.

2 ראה שו"ת זכר יוחדה - "אהלי שם" ליובאוויטש תשנ"א ע' 8-9 ושם בארוכה אודותיו.

וראה זה פלא מביא שם מכוי"כ מקומות וכמדומה שלא נכשל לחביא משיחות וכוי של רבותינו נשיאנו.

3 הערה 85 בספר השיחות קיץ הישי"ת ע' 104 - אבל בסח"ש תשי"א ע' 34 "פון די צעירים".

4 סח"מ תשי"א ע' 183.

5 פלח הרמון שמות ע' תיג.

* * *

הוד כ"ק אדמו"ר הרה"ק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע באחד מחמאמרים 6 מביא בשמו, גולל אור מפני חושך וחשך מפני אור, גולל אור שלפני הצמצום, מפני חשך הצמצום וחשך הצמצום מפני שיתגלה אור העצמי 7.

שהאדם 8 בטעותו חושב עצמו לבעל מעלה ומדריגה גבוה, אמנם כאשר בודק אייע בכל פרטי דעותיו ומדותיו ומתבונן בהם, אזי הוא מכיר את חסרונותיו. וזהו סדר המאי לעולם ירגיז אדם יצ"ט על יצח"ר, אומר תואר אדם שהוא תואר השכל, דמי שהוא באמת במעלת אדם הנח הוא מכיר את עצמו שאינו במדריגת צדיק ולא במדריגת בינוני ולא במדריגת עובד הוי" באחוי"ר שכלי כ"א חלואי שיחי ירא חטא ויזכיר לעצמו תמיד את יום המיתה, אשר אז לא יוכל לתקן את מעשיו ולא יוכל להתחרט על העבר ורק היום לעשותם 9.

ז' תיקוני גולגלתא שהם בחינת חושים שלמעלה מהשכל 10.

אובנתא דלבא הוא מקור לבחי גולגלתא 11.

6 מי שיודע מקומו יועיל מטובו לפרסמו בקובצים הבאים ושכרו כפול מן השמים.

7 לקו"ד ח"ד עי' תשמה. ושם: דער אלטער רבי האט געזאגט זלמניס א ווארט מעג מען לערנען.

8 ביאור רז"ז על מאמר אדה"ז משנת תקע"א נדפס בלקו"ד ח"ג עי' תקכד ואילך.

9 לקו"ד שם תקכת, ב.

10 לקוטי ביאורים לשער היחוד פ"א (א,ג).

11 שם (ד,ב).

לעילוי נשמת

התמים הקדוש אברהם אליעזר

חי"ד

בן הרה"ח הרה"ת ר' משה פסח שי

גאלדמאן

נרצח בימי עלומיו בן י"ז שנה

ז"ך סיון ה'תשל"ז

•

נדפס ע"י הרמ"ים, המשפיעים, והתמימים שיחיו

בביחמ"ד אחלי תורה

• • •

לזכות

כ"ק אדמו"ר מה"מ שיל"ו

•

ולזכות

ר' שלמה בן שטערנא פייגל לרפואה שלימה וקרובה

נדפס ע"י

משפחת רייטער שיחיו

• • •

לזכות

כ"ק אדמו"ר מה"מ שיל"ו

•

החתן הרה"ת שמואל גדלי שי הכהן כהן

וחכלה מרת דינה הודל שתחי דריזין

לרגל נישואיהם בשעטומ"צ

ביום א' ג' תמוז

ה"י תהא שנת נפלאות דגולות

נדפס ע"י חוריהם

הרה"ת ר' בנימין כהן וזוגתו מרת שיינא רבקה שיחיו כהן

הרה"ת ר' מנחם מענדל וזוגתו מרת חנה בילא שיחיו דריזין

• • •

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח
שיל"ו

לרפואה שלימה וקרובה תיכף ומי"ד ממ"ש
בכל רמ"ח איבריו ושם"ה גידיו הקדושים
בבריאות הנכונה ולחיים נצחיים
ויוליכנו קוממיות לארצנו השלימה והקדושה
ויבנה מקדש במקומו ויקבץ נדחי ישראל
תיכף ומי"ד ממ"ש